

הוכן עיני כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

גיטין דף לו.

מה גדר חתימת הגט?

מה תיקון העולם יש בחתימת הגט	האם חותמין עליו מה"ת	
אם לא יהיו עדי מסירה יתקיים בחותמיו	לא, רק מדרבנן	לר' אלעזר
שיהיו מפרשים שמותיהם בגט ¹	מדאורייתא	לר' מאיר

אליבא דמאן התקין הלל פרוזבול? [תוד"ה מי].

לרבי דשמיטה בזמן הזה דרבנן	לאביי - בשמיטת כספים דרבנן	לרבא - הפקר ב"ד הוא הפקר
תיקון לשיטתו ²	תיקון לשיטתו	תיקון לשיטתו
רבנן דשמיטה מה"ת	לא תיקון	לרש"י: תיקון לשיטתו ³ לתוס': לא תיקון ⁴

גיטין דף לו:

האם ב"ד יכול לבטל דברי בית דין חברו שהיה קודם לו? [תוד"ה אלא].

לתי' א' בתוס'	אם הוא גדול בחכמה ובמנין	אם אינו גדול בחכמה ובמנין
יכול לבטל	יכול לבטל	אינו יכול אלא אם לא פשט ולא יכולים לעמוד ⁵
לתי' ב' בתוס'	יכול לבטל	אינו יכול לבטל אלא באחד מב' טעמים הנ"ל ⁶

¹ בראשונה לא היו מפרשים שמותיהם בשטר החתימה, אלא היו כותבים "אני פלוני חתמתי עד", והיה קשה לקיים את הגט כי לא היו יודעים מי החותם, עד שהיו מוצאים שטר אחר שיש בו כתיבה דומה, ולכן תקנו תקנה גדולה שיהיו מפרשים שמותם בחתימתם. אכן אנשים שפקיעי שמייהו כמו רבנן, הם לא היו צריכים לחתום בשמם, כי הכל היו יודעים לפי הסימן שלהם שהם. ותחילת פירסום שמם היה עיני שחתמו בשטרי שאלות ותשובות בהלכה ובשטרי שלומות.

² אבל על הצד דשמיטה מה"ת לא יכל לתקן ולעקור דין תורה שאמרה ד"שביעית משטמת". ומה שיכלו חכמים להפקיע את החובות ולומר דשביעית משטמת למ"ד זה דס"ל דמה"ת אינה משטמת, ביאר אביי שהוא ב"שב ואל תעשה" שאז יש כח לחכמים לעקור דבר מה"ת, וגם כאן הוא שב ואל תעשה, דהרי אומרים לו לחכמים שישב וימנע מלהחזיר את החוב.

³ רש"י מפרש שאליבא דרבא דהפקר ב"ד הפקר, הרי זה מועיל גם על הצד שביעית היא מדאורייתא, ומפרש רש"י שרבא אינו מדבר רק על השאלה כיצד תקנו חכמים שביעית בזמן הזה אף שמה"ת אינה משטמת, אלא גם על השאלה הקודמת כיצד התקין הלל פרוזבול הרי מה"ת משטמת.

⁴ מפרשים תוס', דאף שאפשר לעקור דין תורה עיני הפקר ב"ד הפקר, מ"מ עיקר השאלה היתה מדוע תיקן הלל דבר כזה נגד דין תורה, ועל זה רבא לא עונה.

⁵ בתי' הראשון ס"ל לתוס' שדוקא היכא שיש ב' תנאים שגם לא פשט ברוב ציבור וגם אין יכולים לעמוד בתקנה אז אמרינן שאפשר לבטל אפי' דברי ב"ד הגדול ממנו, וכמו שעשו גבי שמן שר' יהודה הנשיא ובית דינו נמנו עליו ובטלו איסורו. אבל גבי פרוזבול שאין את שני הטעמים יחד, אי אפשר לבטל אפי"כ הב"ד שרוצה לבטל גדול מהלל, וזה לא היה.

⁶ ולא צריך שני הטעמים שגם פשט וגם לא יכולים לעמוד, אלא אפי' באחד מב' טעמים יכולים לבטל. ודוקא גבי י"ח דבר אפי' ב"ד יותר גדול לא יכול לבטל, משום שעמדו להם בפשותם.